

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija prigodom 285. zavjetnog hodočašća vjernikâ grada Zagreba
i hodočašća mladih Zagrebačke nadbiskupije u Mariju Bistricu
Marija Bistrica, 11. rujna 2016. godine.
Liturgijska čitanja: *Izl 32,7-11; 1Tim 1,12-17; Lk 15,1-32*

Dragi zagrebački hodočasnici, dragi mladi naše Nadbiskupije;
dragi biskupi, prezbiteri i đakoni; redovnici i redovnice;
pre draga braćo i sestre u Božjemu milosrđu!

1. Na ovo smo hodočašće došli iz pobožnosti, iz poštovanja prema Bogu i Majci Božjoj, ali i iz poštovanja prema naraštajima naših starih, zagrebačkih vjernika koji su nas svojom vjernošću obvezali na zavjet dan Bogu po ljubavi prema Majci Božjoj Bistričkoj. Zahvalni smo im za taj dar. Ne osjećamo ga kao obvezu, nego kao radost da se možemo naći u zajedništvu koje govori o vjernosti i o vrijednostima koje nadilaze jedan zemaljski naraštaj.

Ovo 285. hodočašće slavimo u Svetoj godini milosrđa koja nas potiče da se pomirimo s Bogom i s bližnjima. Godina milosrđa nam jača svijest da smo kao Crkva jedno, otajstveno Kristovo tijelo, trajno oživljavano Božjim Duhom i da se samo u svjetlu Božje ljubavi i milosrđa može vidjeti dalje od naših svakidašnjih briga, napora, razočaranja i beznada.

Ovo je godina u kojoj susrećemo lica svojih bližnjih s posebnom pažnjom, gledajući u njima sliku Boga Stvoritelja po Bogočovjeku Isusu Kristu, koji nam se objavljuje kao Lice našega milosrdnog nebeskog Oca. Upravo zato, za nas ovdje okupljene, nema ljepšega mjesta i susreta od susreta s našom Majkom Marijom, u zagrljaju ovoga svetišta Majke Božje Bistričke, u kojemu se spajaju ne samo pogledi nas živih na zemlji, nego i naših pokojnih, naših vječno živih u nebu.

Došli smo k Mariji, noseći svoje molitve u molitvenome zazivu Crkve, koji stoljećima odjekuje iz srca kršćana: *Zdravo, Kraljice, Majko milosrđa*. Mi, hrvatski vjernici, iz duše pjevamo Mariji kao Kraljici Hrvata, povezujući taj naslov s istinom koja je također našla mjesta u stihovima: *Milostiva svakom ti si*. Marija je Kraljica ovjenčana krunom ljubavi i milosrđa, nebeska Kraljica koja svojim pogledom bdije nad našim životom i poziva nas da s njome gledamo Krista koji je došao da bi nas vratio u dom Božje radosti.

Kako se samo čudesno podudarilo da nedjeljna misna čitanja danas, na nedjelju našega hodočašća, naviještaju Božju riječ milosrđa. U njima možemo vidjeti sažetak onih nastojanja kojima je protkana cijela ova Jubilejska godina. U svakome od triju čitanja vidljivo je Božje sažaljenje, opraštanje grijeha i radost obraćenja.

2. Braćo i sestre, po Knjizi Izlaska Bog nam govori da je izabrani narod bio »tvrde šije«. Dakle, ne radi se samo o nekom izdvojenom lošem postupku, nego o ustrajnosti, o prihvaćanju zla kao načina djelovanja. I premda je narod vidio čudesna djela i zna da ga je Bog izveo iz neslobode u slobodu, odlučio je zanijekati Boga i njegovu dobrotu, zatvoriti se u neistinu, biti Bogu nevjeran i tako ponovno prihvatiti ropstvo.

No, postoji Mojsijeva vjernost i poslušnost Bogu. Divan je Mojsijev odgovor Bogu na Božji gnjev. Mojsije ne iznosi nikakvu zaslugu naroda, niti bilo kojeg čovjeka; on ne stavlja pred Boga nikakav zahtjev, nego moli Gospodina da se spomene onoga što je Bog učinio i rekao. Štoviše, kada Biblija kaže da je Mojsije zapomagao i govorio pred Gospodinom, trebamo pred sobom imati sliku koju pred nas stavlja izvorni tekst. Naime, izvornik kaže da je Mojsije 'pomilovao' Gospodina. *Kao da je ispružio ruku prema Božjemu licu i govorio mu o nježnosti i ljubavi koju je imao prema svome narodu*. Na tu molbu Bog odgovara sažalno. Premda bi pravda dopustila udarac gnjeva, milosrđe odgovara sažaljenjem.

3. Nije li to, dragi hodočasnici, poziv da sa psalmistom i mi Bogu zavapimo: *Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome!... Ne odbaci me od lica svojega?* I, ako sami nemamo snage

to reći, sami iznijeti iskrenu molitvu i kajanje; ili nas priječi neki strah i nelagoda, pristupimo Majci Božjoj Bistričkoj. Ona nam posreduje milost i milosrđe; ona je Majka koja najbolje vidi našu bijedu i ne osuđuje nas, nego nas tješi i zagovara. Ona u svoj zagrljaj prima našu slabost i grješnost, zauzima se za nas, jer nas želi privesti Bogu.

Marija poznaje naša lutanja, kako je to ispovjedio sveti Pavao govoreći: »Isus Krist dođe na svijet spasiti grešnike, od kojih sam prvi ja« (1 Tim 1,15). Prepoznao je da mu je iskazana strpljivost i dao nam je primjer kako nasljedovati Isusa. Njegov je životni put ohrabrenje svakom vjerniku i vjernici kako se od umišljenosti i oholosti ulazi u novi život milosti i radosti.

Sveti je Pavao susreo Božju ljubav i milosrđe, prihvatio je Krista i promijenio svoj život, ne živeći više sebi i svojim sebičnim ciljevima, nego Bogu. Stoga je mogao posvjedočiti: *Ne živim više ja, nego Krist u meni.*

4. U prisposodobama današnjeg Evanđelja riječ je o povratku, o pronalaženju izgubljenoga, o radosti. Da nema Božje ljubavi i milosrđa, ostali bismo u svojoj bijedi, tužni i izgubljeni. Samo Božje milosrđe spašava čovjeka. Svaka od triju prisposodoba, dragi vjernici, ima svoj nutarnji razvoj, ali svima je zajednička čežnja da se nađe izgubljeno, čežnja za povratkom i radošću zajedništva s Bogom.

Ipak, posebnu pozornost na ovome hodočašću za naš duhovni život zavrjeđuje prisposodoba o milosrdnom Ocu. U njoj Isus pripovijeda o sinu koji je poželio otići od očeve kuće i udaljiti se od svoga oca i brata, od svoje obitelji i doma. Kada se vraća, svjestan je da sam ne može izbrisati udaljenost koju je sâm stvorio svojim postupcima te da ne može ništa zahtijevati, pa zato kaže ocu da ga primi kao jednoga od svojih najamnika.

Draga braćo i sestre, kako je samo bolna spoznaja da se u obitelji događa promjena odnosa od zajedništva i radosti do najamništva i osjećaja opterećenosti. Znamo da je to slučaj u mnogim našim obiteljima. Nekoliko nepromišljenih riječi, nekoliko nerazboritih postupaka, pristanak na zlo i grijeh koji otvara bolne rane, odvođe u udaljavanje, nepoštivanje i nemogućnost življenja. No, brzo shvatimo da sami ne možemo. Potreban nam je netko tko nas istinski voli; komu nije svejedno što nam nije dobro, tko čeka naš slobodni korak prema dobru.

Sve očevo ponašanje usmjereno je prema tomu da dokine udaljenost, da ukloni muku koja razdire srce sina. Zato ga prima s ljubavlju koja nije manja; prima ga kao da sin nije od njega otišao, vraćajući mu znakove prvotnog dostojanstva. Nakon toga se trudi da svoga starijega sina učini osjetljivim za taj povratak, da i u njemu pobudi radost i da u svome bratu ne gleda stranca. Ali stariji brat ne razumije da se ljubav ne može mjeriti niti dijeliti.

5. Dok vam ovo govorim, draga braćo i sestre, znam da se u mislima približavate svojoj obitelji, rodbini ili prijateljima. Evanđelje nam svima govori o liječenju naših duša, naših odnosa, o našim grijesima i o potrebi odbacivanja sebičnosti i grijeha te o pozivu povratka u zagrljaj Božjega milosrđa. Taj put nije dug. On vodi od boli kajanja, do oslobođenja u ispovijedi, i do radosti oprostjenja.

Zato napominjem još nešto. O ovim se Isusovim prisposodobama govori ponekad kao o prisposodobama o izgubljenoj ovci, o izgubljenome novčiću, o izgubljenome sinu. U tim se naslovima vidi ljudska težnja koja, nažalost, prevladava u našoj suvremenosti – da vidimo ono što nije dobro, ono što nedostaje, što je loše, a ne ono što je nova prilika, što nam se daje i što je dobro. Uvijek možemo ili zahvaliti Bogu ili jadikovati. Ako se samo žalimo, optužujemo i ako smo trajno nezadovoljni, premda se čini da smo u pravu, da smo blizu istini, zapravo se počinjemo udaljavati od istine, u tom se stanju udaljujemo od Boga, od sebe i od drugih.

A pogreška i jednoga i drugoga sina je u udaljavanju. Jedan odlazi prostorno daleko: od svoga oca, od istine i dobra, a drugi, koji je prostorno bliži, u sebi nema topline; srce mu je hladno i zatvoreno. Obojica misle da mogu do sreće daleko od doma, daleko od Boga. I jednom i drugom potrebna je Božja ljubav i milosrđe. Potrebna je očeva riječ koja oprašta, približuje jedne drugima, otvara srca i vraća radost.

6. Dragi hodočasnici, dragi mladi, osim zazivom Majci milosrđa, ovo je hodočašće obilježeno molitvom za početak sinodskih zasjedanja Druge sinode naše Zagrebačke Crkve. To je put, to je hodočašće kojim idemo već niz godina, na to smo se pripremali na razne načine. Zahvalni smo za plodove toga hoda pripreme, izražene u susretima, molitvama i rastu koji se događa djelovanjem Duha Svetoga. A sad nas Sveta godina milosrđa uvodi u sama zasjedanja Sinode.

Danas vam želim staviti na srce tu veliku nakanu naše Crkve. Prvo će zasjedanje naše Sinode započeti svečanim euharistijskim slavljem u zagrebačkoj prvostolnici na svetkovinu Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije, 8. prosinca ove godine. U idućem mjesecu, u listopadu bit će izbori za članove Sinode na čitavom području naše Nadbiskupije. Izabrat će se prema crkvenim propisima članovi Sinode, među kojima su svećenici, redovnici, redovnice, vjernici laici, a posebno i mladi. Na prvom zasjedanju pred članovima Sinode, pred delegatima iz svih područja pastorala naše Nadbiskupije najprije će se naći tema navještaja Božje riječi, evangelizacije, kateheze i vjeronauka. Sljedeće će godine uslijediti daljnja zasjedanja s ostalim temama koje će obuhvatiti cjelovitu stvarnost Zagrebačke nadbiskupije. Nastojat ćemo u 2018. godini zaključiti rad Sinode i objaviti njezine zaključke i odluke.

Sinodu želimo živjeti kao novi zamah Duha, kao obnavljanje i jačanje crkvenosti i blizine svih nas vjernika u Zagrebačkoj Crkvi. A Crkva je naš dom, naša obitelj, mjesto slavlja u kojemu ima prostora za sućut, naše grijeha i primanje oprostjenja, za radost povratka i nove početke u zajedništvu. Jednako tako dobro znamo da se to ne može dogoditi bez Božjega milosrđa i bez naše osjetljivosti, našeg sebedarja i ljubavi prema Crkvi i bližnjima.

7. Dragi vjernici, Sinodu se može živjeti na različite načine, ali je ne želimo živjeti samo u statistikama, brojkama, u administrativnim aktima, u propisima koji ne odražavaju životnost. Crkva je Kristovo tijelo koje se po nama očituje ljudima koji ne vjeruju, koji ne osjećaju potrebu za Bogom, očituje se društvu u kojemu živimo kao kršćani, svijetu koji nam postavlja mnoga pitanja.

Crkva je dom u kojemu smo međusobno braća i sestre; u kojemu živimo blizinu s drugima, sa svim svojim ljudskim manama i nedostojnostima. Sinoda je put koji traži one koji su se razočarali i udaljili; susret s onima koji nas žele upoznati; utjeha i pomoć onima koji su posrnuli. Poznajemo ljude koji su otišli daleko od Crkve, jer misle da će sreću naći dalje od svoga doma. Poznajemo ljude koji ne žele ući s nama na slavlje, jer su povrijeđeni, jer imaju svoju sliku o tome kakva bi Crkva trebala biti; poznajemo sebe sa svojim očekivanjima, sa svojim ograničenjima...

Ali, u tom hodu prepoznajemo Boga koji nas željno čeka u ljubavi i daruje nam zajednicu Crkve, daruje nam svoju Majku i zagovor svetih. Znamo da sami ne možemo; znamo da je Sinoda u konačnici Božje djelo, a ne djelo ljudske mudrosti i projekata. I do sada bismo mogli iznijeti toliko svjedočanstava da je ona rođena iz Božjega Duha i da je njime vođena.

Zato vam, dragi svećenici, dragi redovnici i redovnice, župni suradnici i suradnice, vjeroučiteljice i vjeroučitelji, dragi mladi, svi vi vjernici Zagrebačke Crkve, stavljam na srce naš Crkveni dom. Nemojte se od njega udaljavati. U svojim župama živite u molitvi, raspravama, u osluškivanju tijekom Sinode. Ona ima svoj važan dio u sinodskoj dvorani, u

kojoj ćete biti prisutni po svojim delegatima, ali ona ostaje događajem cijele naše Crkve, događajem nas vjernika. Zato je važno da sa svojim župnicima, župnim vikarima i voditeljima, u svojim zajednicama sudjelujete u toj dinamici koju do kraja ne možemo predvidjeti, a plodove čega radosno očekujemo.

To je darovana prilika koja se ne može svesti samo na priopćenja o zasjedanjima, niti na određeni broj dana vezanih uz jednu temu. Neka ova godina bude duhovna obnova našeg crkvenog zajedništva. Ono je moguće samo u ljubavi koja ima uporište u Bogu. Stoga već sada pozivam svakog pojedinog od vas, sve župne i redovničke zajednice i sve zajednice vjernika laika na molitvu za Sinodu, koju stavljamo pod nebeski zagovor blaženog Alojzija Stepinca.

Iz svega srca molim da se osjetite uključenima u sinodski hod. Nemojte se udaljiti ni onda kada vam se nešto ne sviđa, kada mislite da se nešto ne razvija na ispravan način. Zato smo došli na ovo hodočašće u svetište Majke Božje Bistričke, u ovu crkvu blaženog Alojzija Stepinca na otvorenom koja je divna dvorana našega Nadbiskupijskoga doma, da bismo se približili Bogu, jer ako se ode daleko od Boga, ne može se biti blizu Crkvi i čovjeku; ne može se biti sretan. Ovdje ponovno otkrivamo povratak u sebe, u svoje srce, u koje je Bog položio sreću za nas.

8. Draga braćo i sestre, ovdje smo u ovom divnome ozračju crkvene obitelji na dan koji je važan za našu Hrvatsku domovinu, za dom našega naroda. Kao vjernici odgovorni smo za svoju Domovinu. Zato smo danas svi pozvani svojim glasom dati doprinos na izborima za Hrvatski sabor. I to ne činimo samo zato da bismo ispunili dužnost, nego zato što volimo Domovinu, što nam je do nje stalo. Istodobno sve vas, dragi vjernici, pozivam da danas posebno molite za svoju domovinu Hrvatsku, za njezinu sadašnjost i budućnost. Neka nam se dobri Bog smiluje!

9. I na kraju, draga braćo i sestre, želim naglasiti i ovo: sve više dolazi do izražaja da su bile proročke riječi svetog pape Ivana Pavla II. izrečene ovdje, u Bistričkom svetištu kojima nam je blaženog Alojzija Stepinca dao za kompas da bismo se znali orijentirati. Blaženi je Alojzije nosio križ hrvatske nacije, sudili su ga i osudili. On danas izriče sud. Veliki je strah kod nekih u našem društvu od istine o hrvatskoj nedavnoj prošlosti. A Isus veli: Istina će nas osloboditi.

Bez objektivne spoznaje i iznošenja onoga što se dogodilo nema ni mirne budućnosti. Blaženi je Alojzije ključ za razumijevanje naše i crkvene i nacionalne povijesti. Njega se boje oni koji žele manipulirati povijesnim činjenicama i iskrivljavati ih. Stoga nam je potrebno bolje upoznavanje i razumijevanje života i djela našega Blaženika.

Ovdje u našem nacionalnom Svetištu Majke Božje Bistričke utječemo se zagovoru blaženog Alojzija Stepinca i Presvete Bogorodice Marije. Njima preporučujemo nas, naše obitelji, posebno djecu i mlade, i dragu nam domovinu Hrvatsku. Amen.